

ПРВИ СВЕТИОНИК СРБИЈА
УЈЕДИЊЕНИ У ПОМОЋИ НЕЈАКИМА

СВЕТИОНИЦИ СРБИЈЕ
- Пројектни документ -

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	3
2. Опис програма	4
2.1 Идентификација проблема	4
2.2 Дефинисање активности на програму	5
2.3 Квалитети програма	6
2.4 Циљна група програма	6
3. Циљеви програма	7
4. Резултати програма	8
5. Одрживост програма	9

1. УВОД

Програм „Светионици Србије“ има за циљ да оснажи друштвену одговорност привредних субјеката и локалних самоуправа у Републици Србији кроз промоцију примера добре праксе у области инклузије особа са инвалидитетом. Настао је из препознате потребе за систематском афирмацијом позитивних примера и стварањем мотивишућег окружења за унапређење положаја особа са инвалидитетом.

У фокусу програма је лансирање годишњих признања за најинклузивније компаније и локалне самоуправе, што представља иновативан приступ јавном препознавању и награђивању друштвене одговорности. Признања ће бити додељена на свечаној манифестацији у децембру, уз претходну јавну селекцију и евалуацију пристиглих кандидатура. Тиме ће се подстаћи развиј дугорочног модела друштвеног партнерства између цивилног сектора, институција и привреде.

Поред тога, програм обухвата:

- **Креирање специјализованог веб сајта** са информацијама о иницијативи, могућношћу пријаве кандидата и приказом награђених примера из праксе;
- **Снимање промотивних ТВ прилога** о изабраним компанијама и локалним самоуправама, који ће бити емитовани на ТВ каналима и YouTube каналу;
- **Продукцију четири теренске емисије** у различитим локалним заједницама, са фокусом на теме инклузије, локалног развоја и економског оснаживања особа са инвалидитетом;
- **Завршну манифестацију са доделом признања**, промоцијом резултата и покретањем следећег циклуса програма.

Циљна група програма обухвата особе са инвалидитетом, али и ширу заједницу – привредне актере, локалну управу, медије и грађане, чиме се јача међусекторска сарадња.

Програм поседује и иновативни карактер, који се огледа у његовој свеобухватности – повезује информисање, мотивацију, афирмацију и промоцију, уз јасно постављене критеријуме селекције.

2. Опис програма

2.1 Идентификација проблема

Упркос законском оквиру који гарантује равноправност и инклузију, особе са инвалидитетом у Републици Србији и даље се суочавају са вишеструким баријерама у приступу образовању, запошљавању, јавним услугама и пуном учешћу у друштвеном животу. Недовољна друштвена свест, ограничени ресурси локалних самоуправа и недостатак системске промоције позитивних примера додатно продубљују социјалну искљученост ове групе грађана.

Један од кључних приоритета Јавног конкурса на који се програм односи јесте **промоција једнаких могућности и унапређење положаја особа са инвалидитетом кроз међусекторску сарадњу**, едукацију и афирмацију друштвено одговорних актера.

Такође, програм директно доприноси **развоју и унапређењу јавне свести о важности социјалне инклузије**, што је дефинисано као један од стратешких циљева Националне стратегије за унапређење положаја особа са инвалидитетом.

Важност проблема који покушавамо да решимо огледа се у следећем:

- Изостанак системске видљивости инклузивних примера добре праксе демотивише привредне субјекте и локалне заједнице да развијају политике и праксе усмерене ка особама са инвалидитетом;
- Недовољно афирмисан концепт друштвене одговорности у пракси, и поред законских и стратешких смерница које предвиђају улогу послодаваца и локалних самоуправа у унапређењу положаја рањивих група;
- Ниска репрезентација особа са инвалидитетом у јавном и медијском простору, што води ка даљој маргинализацији и јачању предрасуда у друштву.

Програм „Светионици Србије“ осмишљен је да одговори управо на ове изазове: **кроз идентификацију, промоцију и јавно признање актера који улажу у инклузију, ствара се позитивна конкуренција, подиже свест и шири одговорност ка системским променама.**

На тај начин, програм не само да је у складу са приоритетима конкурса, већ представља иновативан инструмент за јачање имплементације постојећих политика, уз активно укључивање цивилног друштва, медија, локалних заједница и привредног сектора.

Програм „Светионици Србије“ осмишљен је као вишефазна иницијатива која обједињује промоцију, едукацију, мултимедијално информисање и свечану доделу признања за привредне субјекте и локалне самоуправе које се истичу у унапређењу положаја особа са инвалидитетом.

Кроз пажљиво планиране активности, програм настоји да инспирише, умрежи и мотивише различите актере у друштву да заједнички допринесу инклузивнијем окружењу.

2.2 Дефинисање активности на програму

1. Лансирање годишњих признања за најинклузивније актере

Биће отворен јавни позив за номиновање привредних субјеката и локалних самоуправа који спроводе успешне инклузивне политике и праксу. Формираће се стручни тим за селекцију и евалуацију, који ће по унапред дефинисаним критеријумима одабрати најуспешније;

2. Креирање и лансирање веб платформе

Биће израђен функционалан и приступачан веб сајт пројекта на коме ће бити доступне све информације о позиву, критеријумима, могућности за пријаву, али и прикази пројекта и студија случаја компанија и локалних самоуправа који су ушли у ужи избор. Веб сајт ће садржати и едукативне и промотивне садржаје намењене послодавцима и локалним актерима;

3. Продукција кратких мултимедијалних прилога

Снимиће се видео репортаже о изабраним фирмама и локалним самоуправама које су прошле селекцију. Прилози ће бити емитовани на партнерској ТВ станици и путем YouTube канала пројекта, са циљем повећања видљивости и ширења добрих примера;

4. Организација четири теренске емисије у локалним заједницама

У сарадњи са локалним самоуправама и организацијама особа са инвалидитетом, биће организоване емисије које представљају изазове и решења у области инклузије, приказују локалне иницијативе и повезују социјални и економски развој са правима особа са инвалидитетом;

5. Завршна манифестација – свечана додела признања

Организоваће се централни догађај у децембру месецу, на којем ће најистакнутијим учесницима бити уручена признања. Манифестација ће бити медијски пропраћена и представљена као почетак новог циклуса, чиме се осигурава континуитет иницијативе.

ПЛАН ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У ПРОЦЕС ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОГРАМА - организација четири трибине са учешћем особа са инвалидитетом

У оквиру реализације четири теренске емисије у локалним самоуправама, након сваког снимања биће организоване јавне трибине са учешћем особа са инвалидитетом, представника њихових удружења, као и других релевантних локалних актера.

Трибине ће представљати простор за дијалог и размену искустава, где ће учесници отворено говорити о изазовима са којима се сусрећу у свакодневном животу – од архитектонске неприступачности, преко препрека у образовању и запошљавању, до недовољне друштвене подршке.

Циљ ових трибина није само да се чује глас заједнице, већ и да се покрене процес локалног умрежавања, разумевања и заједничког креирања решења за инклузивнији развој локалних средина.

2.3 Квалитети програма

- **Иновативност приступа** – Програм комбинује промоцију кроз признања, дигиталне алате (веб платформа), мултимедијалну продукцију и теренски рад у локалним срединама, што омогућава шири домет и ангажовање;
- **Поновљивост и скалабилност** – Модел може бити понављан сваке године, уз ширење мреже учесника и регионално проширење у будућности;
- **Примена добре праксе** – Програм се ослања на успешне моделе из ЕУ и земаља региона у вези са корпоративном друштвеном одговорношћу и афирмацијом инклузије;
- **Учешће свих** – У процес продукције и промоције биће укључене особе са инвалидитетом, организације цивилног друштва, представници привреде и локалних заједница.

Реализацијом овог програма ствариће се подстицајно окружење у коме се инклузија не посматра као законска обавеза, већ као прилика за друштвени развој и одржив напредак заједнице.

2.4 Циљна група програма

Примарна циљна група програма „Светионици Србије“ су **особе са инвалидитетом** свих узраста и категорија у Републици Србији. Ова популација се и даље суочава са ограничењима у приступу образовању, запошљавању, култури, спорту и другим аспектима друштвеног живота.

Њихове потребе укључују:

- Већу видљивост и друштвено препознавање;
- Приступ инклузивним образовним и радним окружењима;
- Јачу подршку локалне заједнице и послодаваца;
- Смањење предрасуда и дискриминације;
- Активно укључивање у јавни и културни живот.

Директне користи за особе са инвалидитетом биће:

- Промоција позитивних примера инклузије у јавном и приватном сектору;
- Отварање нових прилика за запошљавање и друштвено укључивање;
- Већа присутност у медијима и шира друштвена афирмација њихових права и потенцијала;
- Умрежавање са актерима који им могу помоћи у личном и професионалном развоју.

Секундарна (посредна) циљна група обухвата:

1. **Привредне субјекте** – посебно оне који спроводе инклузивне политике запошљавања, прилагођавања радног окружења, обука и подршке особама са инвалидитетом;
2. **Локалне самоуправе** – које реализују пројекте и мере социјалне инклузије, унапређења приступа услугама и активног учешћа особа са инвалидитетом у животу заједнице;
3. **Организације цивилног друштва**, медији и професионалци који се баве питањима инклузије, запошљавања и људских права;
4. **Шира јавност** – као крајњи носилац друштвене промене и културе инклузије.

3. Циљеви програма

Свеукупни циљ програма „Светионици Србије“ јесте унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији кроз **подстицање и јавно препознавање инклузивних пракси** привредних субјеката и локалних самоуправа, као и кроз развој друштвене свести о значају једнаких могућности и активног учешћа особа са инвалидитетом у свим аспектима друштвеног живота.

Програм има за циљ да:

- подстакне послодавце и локалне актере да активно раде на запошљавању и оснаживању особа са инвалидитетом;
- афирмише примере добре праксе кроз доделу јавних признања најуспешнијима;
- мотивише друге актере да спроводе инклузивне политике и развијају капацитете у области социјалне одговорности;
- повећа друштвену видљивост особа са инвалидитетом и разбије стереотипе и предрасуде;
- допринесе креирању трајне платформе за дијалог, сарадњу и умрежавање између цивилног сектора, привреде и локалних самоуправа.

Специфични циљеви програма:

1. **Организовати процес селекције и награђивања најинклузивнијих привредних субјеката и локалних самоуправа** на територији Републике Србије, уз јасне критеријуме и транспарентну евалуацију;
2. **Креирати дигиталну платформу** (веб сајт) која омогућава пријаву кандидата, јавни увид у критеријуме и преглед успешних примера, чиме се осигурава транспарентност и доступност информација;
3. **Спровести промотивну медијску кампању** кроз продукцију кратких видео прилога и тематских емисија, са циљем афирмације позитивних примера и ширења свести о значају инклузије;
4. **Оснажити локалне заједнице** кроз реализацију емисија и јавних догађаја у четири локалне самоуправе, укључујући организације особа са инвалидитетом и локалне доносиоца одлука;
5. **Одржати завршну манифестацију** са доделом признања и промоцијом резултата, као и покретањем иницијативе за наредни циклус, чиме се обезбеђује континуитет и одрживост програма.

Програм има дугорочни потенцијал да утиче на системску промену у области инклузије, не само кроз промоцију, већ и кроз мотивисање актера да препознају инклузију као **друштвену и економску вредност**, а не само као законску обавезу.

4. Резултати програма

Реализацијом програма „Светионици Србије“, очекују се конкретни, мерљиви и одрживи резултати који доприносе унапређењу положаја особа са инвалидитетом и развоју културе инклузије у Републици Србији. Сви резултати су дефинисани тако да буду остварљиви у оквиру предвиђеног временског оквира и буџета програма.

Кључни очекивани резултати:

1. **Минимум 20 привредних субјеката и локалних самоуправа пријављених** на јавни позив за признања, чиме се подстиче такмичарски дух у области инклузије и шири свест о друштвеној одговорности;
2. **Минимум 6 добитника признања** (3 привредна субјекта и 3 локалне самоуправе) које ће бити јавно промовисани и награђени признањима за примере добре праксе у инклузији особа са инвалидитетом;
3. **Креиран и објављен функционалан веб сајт** са свим информацијама о пројекту, пријавном формом, приказом критеријума и представљањем изабраних примера добре праксе – **са најмање 1.000 посета током трајања пројекта**;
4. **Снимљено и емитовано минимум 6 кратких видео прилога** (3 о привредним субјектима и 3 о локалним самоуправама) на телевизији и YouTube каналу, **са укупним дометом од минимум 10.000 прегледа**;
5. **Организоване 4 теренске емисије у локалним заједницама**, са учешћем локалних актера, организација особа са инвалидитетом и медија, које ће резултирати додатним иницијативама и умрежавањем;
6. **Одржана завршна свечана манифестација** са присуством представника институција, медија и јавности, на којој ће бити додељена признања и промовисани резултати програма;
7. **Повећана јавна и медијска видљивост инклузије особа са инвалидитетом, са минимум 10 медијских објава** (ТВ, портали, друштвене мреже) које промовишу позитивне примере и промену друштвене свести;
8. **Успостављена мрежа подршке и сарадње** између организација цивилног друштва, локалних власти и привредног сектора која ће наставити комуникацију и после завршетка пројекта;
9. **Евалуација програма** кроз извештај о постигнутим резултатима и препорукама за наредни циклус програма, који ће допринети унапређењу методологије и скалабилности иницијативе.

Наведени резултати нису само квантитативно мерљиви, већ и квалитативно значајни, јер доприносе одрживом развоју, бољој примени законских норми, оснаживању особа са инвалидитетом и развоју одговорне праксе у институцијама и компанијама широм Србије.

5. Одрживост програма

Програм „Светионици Србије“ конципиран је као иницијатива са дугорочним потенцијалом која ће, и након престанка финансирања из буџетских средстава, наставити да остварује своје циљеве кроз следеће механизме:

1. Дигитална платформа која остаје активна

Веб сајт креиран у оквиру пројекта биће одржаван и ажуриран и након завршетка финансирања. Платформа ће служити као трајна база података о примерима добре праксе, алат за умрежавање и место на коме се покрећу будући циклуси награђивања. Планирано је да се уз подршку партнера и спонзора сваке године понови јавни позив и прошири мрежа учесника;

2. Успостављање традиције годишњих признања

Програм је осмишљен као циклична иницијатива која се понавља сваке године, без обзира на буџетску подршку. Признања ће постати препознатљив знак друштвене одговорности и мотиватор за континуирано унапређење инклузивних пракси. Удружење „Први Светионик Србија“ ће, у сарадњи са приватним сектором и донаторима, радити на обезбеђивању алтернативних извора финансирања (спонзорства, фондације, корпоративна партнерства);

3. Ангажман локалних заједница и институција

Кроз теренске активности и продукцију локалних емисија, ојачаће се капацитети и мотивација локалних самоуправа, организација особа са инвалидитетом и привреде да наставе међусобну сарадњу и покрећу сопствене иницијативе. Пројекат функционише као катализатор за локалне **промене** које се настављају и без централне координације;

4. Поновљивост модела

Методологија пројекта, укључујући критеријуме селекције, промоцију и евалуацију, биће документована и доступна у форми водича, чиме се омогућава репликација програма у другим општинама, регионима или чак државама кроз међународне пројекте. Удружење планира да иницира партнерства и пријаве на ЕУ фондове за регионално проширење модела посебно у региону Отвореног Балкана;

5. Медијски и јавни утицај

Захваљујући медијским прилозима и друштвеној видљивости, програм гради бренд који подстиче трајне промене у перцепцији особа са инвалидитетом у јавности. Позитивни наративи, истакнути кроз медије, живе и након завршетка пројекта и настављају да мотивишу нове актере да се прикључе;

6. Кадровска и организациона спремност носиоца програма

Удружење „Први Светионик Србија“ располаже искусним тимом и разгранатом мрежом сарадника који имају капацитет да наставе реализацију активности у виду редовних иницијатива, радионица и партнерстава, користећи знања и материјале развијене кроз овај програм.

Програм „Светионици Србије“ не завршава се последњег дана пројекта – он поставља темеље **трајног модела промоције инклузије**, који ће уз минималне ресурсе моћи да се спроводи и развија и у наредним годинама.